

V I Lenin

Sovjetmaktens närmaste uppgifter

Ryska sovjetrepublikens internationella läge och den socialistiska revolutionens huvuduppgifter

Hur betungande och osäker den uppnådda freden än är, får Ryska sovjetrepubliken tack vare den för en viss tid möjlighet att koncentrera sina krafter på den socialistiska revolutionens viktigaste och svåraste sida, nämligen den organisatoriska uppgiften.

Denna uppgift ställdes klart och exakt för alla arbetande och förtryckta massor i 4:e stycket (4:e delen) av den resolution som den extra sovjetkongressen i Moskva antog den 15 mars 1918, i samma stycke (eller samma del) av resolutionen där det talas om de arbetandes självdisciplin och om skoningslös kamp mot kaos och desorganisation.

Den fred som Ryska sovjetrepubliken uppnått är naturligtvis osäker inte därför att republiken nu skulle ha för avsikt att återuppta krigsoperationerna. Ingen vettig politiker tänker på något sådant – det gör bara borgerliga kontrarevolutionärer och deras medlöpare (mensjeviker och andra). Freden är osäker därför att det i de imperialistiska stater, som i väster och öster gränsar till Ryssland och som förfogar över en oerhörd militärmakt, i varje ögonblick kan hända att krigspartiet vinner överhanden lockat av Rysslands tillfälliga svaghet och sporrat av kapitalisterna, som hatar socialismen och lurar på rov.

Den enda verkliga och inte på en papperslapp skrivna fredsgaranti som vi under dessa omständigheter har är enbart rivaliteten mellan de imperialistiska makterna, vilken stegrats oerhört och kommer till uttryck dels i att den imperialistiska folkslaktningen i väster återupptagits, dels i den ytterligt skärpta imperialistiska kapplöpningen mellan Japan och Amerika om herraväldet över Stilla havet och dess kuster.

Det är klart att med ett så osäkert skydd befinner sig vår socialistiska sovjetrepublik i ett högst osäkert och utan tvivel kritiskt internationellt läge. Vi måste spänna alla våra krafter till det yttersta för att utnyttja det andrum, som sammanfallande omständigheter har gett oss, till att läka de oerhört svåra sår som kriget vållat Rysslands hela samhällsorganism och genomföra en ekonomisk återuppbyggnad i landet, utan vilken det inte ens kan bli tal om att avsevärt öka värnkraften.

Det är också klart att vi kommer att kunna effektivt bistå den till följd av en rad orsaker försenade socialistiska revolutionen i väst endast i den mån vi förmår lösa den organisatoriska uppgift som vi står inför.

Huvudvillkoret för att framgångsrikt lösa den organisatoriska uppgift som vi främst står inför är att folkets politiska ledare, dvs medlemmarna av Rysslands kommunistiska parti (bolsjeviker), och vidare alla medvetna representanter för de arbetande massorna helt gör klart för sig den grundläggande skillnaden i detta avseende mellan de tidigare borgerliga revolutionerna och den nuvarande socialistiska revolutionen.

I de borgerliga revolutionerna var det de arbetande massornas huvuduppgift att utföra det negativa eller destruktiva arbetet att avskaffa feodalismen, monarkin, de medeltida kvarlevorna. Det positiva eller konstruktiva arbetet att organisera det nya samhället utfördes av den besittande, borgerliga minoriteten av befolkningen. Trots arbetarnas och fattigböndernas motstånd fullgjorde den denna uppgift jämförelsevis lätt, inte bara därför att de av kapitalet utsugna massornas motstånd till följd av deras splittring och omogenhet då ännu var ytterst svagt utan också därför att den viktigaste organiserande kraften i det anarkiskt uppbyggda

kapitalistiska samhället är den på bredden och djupet spontant växande nationella och internationella marknaden.

I varje socialistisk revolution – och följaktligen också i den av oss den 25 oktober 1917 påbörjade socialistiska revolutionen i Ryssland – består däremot huvuduppgiften för proletariatet och de under dess ledning stående fattigbönderna i att utföra det positiva eller konstruktiva arbetet att bygga upp ett utomordentligt komplicerat och fint nät av nya organisatoriska förhållanden, omfattande en planmässig produktion och produktfördelning som är nödvändiga för tiotals miljoner människors existens. En sådan revolution kan genomföras framgångsrikt endast om befolkningens majoritet, framför allt majoriteten av de arbetande, griper sig an med självständigt konstruktivt arbete som historiens skapare. Endast om proletariatet och fattigbönderna förmår uppbära tillräcklig medvetenhet, idétrohet, självupoffring och ståndaktighet kommer den socialistiska revolutionens seger att tryggas. Genom att skapa en ny statstyp, sovjetstaten, som ger de arbetande och förtryckta massorna möjlighet att aktivt ta del i det självständiga uppbyggandet av det nya samhället har vi endast löst en liten del av den svåra uppgiften. Den största svårigheten ligger på det ekonomiska området: det gäller att överallt genomföra den strängaste registrering och kontroll av produktionen och produktfördelningen, att öka arbetsproduktiviteten och *församhälleliga* produktionen i *praktiken*.

Utvecklingen av bolsjevikpartiet, det nuvarande regeringspartiet i Ryssland, visar särskilt åskådligt vad den historiska vändpunkt som vi nu upplever och som är utmärkande för den nuvarande politiska situationen innebär, en vändpunkt som kräver en nyorientering av sovjetmakten, dvs att nya uppgifter ställs på ett nytt sätt.

Den första uppgiften för varje parti med framtiden för sig är att övertyga folkflertalet om att dess program och taktik är riktiga. Denna uppgift stod i förgrunden såväl under tsarismen som under perioden av kompromisser mellan herrar Tjernov och Tsereteli å ena sidan och herrar Kerenskij och Kisjkin å andra sidan. Nu är denna uppgift, som naturligtvis ännu är långt ifrån slutförd (och aldrig kan helt bli det), i huvudsak löst, ty den senaste sovjetkongressen i Moskva har obestriddigt visat att flertalet bönder och arbetare i Ryssland uppenbart står på bolsjevikernas sida.

Vårt partis andra uppgift var att erövra den politiska makten och undertrycka utsugarnas motstånd. Inte heller denna uppgift är slutförd och den kan inte ignoreras därför att monarkisterna och kadeterna å ena sidan och deras medlöpare och svansviftare, mensjevikerna och högersocialistrevolutionärerna, å andra sidan fortfarande försöker sluta sig samman för att störta sovjetmakten. Men i huvudsak löstes uppgiften att slå ned utsugarmotståndet redan under perioden från den 25 oktober 1917 till (ungefär) februari 1918 eller till Bogajevskijs kapitulation.

Nu kommer en tredje uppgift i förgrunden som den närmaste och för innevarande ögonblick utmärkande uppgiften, nämligen att organisera Rysslands *förvaltning*. Givetvis ställde och började vi lösa denna uppgift redan dagen efter den 25 oktober 1917, men hittills, så länge utsugarnas motstånd alltjämt tagit formen av öppet inbördeskrig, har landets styrelse *inte kunnat bli huvuduppgiften, den centrala uppgiften*.

Nu har den blivit det. Vi, bolsjevikernas parti, har övertygat Ryssland. Vi har *erövrat* Ryssland från de rika åt de fattiga, från utsugarna åt de arbetande. Nu måste vi *styra* Ryssland. Och allt det säregna i nuvarande ögonblick, hela svårigheten består i att förstå *vad som utmärker övergången* från huvuduppgiften att övertyga folket och att med vapenmakt undertrycka utsugarna till huvuduppgiften att styra landet.

För första gången i världshistorien har ett socialistiskt parti lyckats att i huvuddrag slutföra makterövringen och utsugarnas undertryckande samt att *direkt gripa sig an* med uppgiften att styra landet. Vi måste visa oss vara värdiga verkställare av denna synnerligen svåra (och synnerligen tacksamma) uppgift i den socialistiska omvälvningen. Vi måste *till fullo inse* att för en framgångsrik styrelse krävs det *förutom* förmåga att övertyga, förutom förmåga att segra i inbördeskriget också förmåga att utföra *praktiskt organisationsarbete*. Detta är den svåraste av alla uppgifter, ty det gäller att nyorganisera de mest djuprotade, de ekonomiska grundvalarna för tiotals och åter tiotals miljoner människors liv. Och det är den tacksammaste av alla uppgifter, ty först *sedan* den blivit löst (i sina huvud- och grunddrag) blir det möjligt att säga att Ryssland *blivit* inte bara en sovjetrepublik utan också en socialistisk republik.

Den allmänna parollen för dagen

Det ovan skisserade objektiva läget, som framkallats av den ytterst hårda och osäkra freden, det ohyggliga förfall, den arbetslöshet och svält som vi fått i arv efter kriget och bourgeoisins herravälde (med bourgeoisin företrädd av Kerenskij jämte mensjeviker och högersocialistrevolutionärerna som stödde honom) – allt detta medförde ofrånkomligen ytterlig trötthet och rentav utmattning för de breda arbetande massorna. De kräver eftertryckligt – och måste kräva – ett visst andrum. Det gäller nu att återställa de genom kriget och bourgeoisins misshushållning ödelagda produktivkrafterna, läka de sår som vållats av kriget, av nederlaget i kriget, spekulatören och bourgeoisins försök att återupprätta utsugarnas störtade makt, ta itu med det ekonomiska återuppbyggnadsarbetet och åstadkomma ett tillförlitligt skydd för en elementär ordning. Det kan förefalla som en paradox men till följd av de påvisade objektiva betingelserna står det i själva verket utom allt tvivel att sovjetmakten för ögonblicket kan säkra Rysslands övergång till socialism endast om den trots bourgeoisins, mensjeviker och högersocialistrevolutionärernas motstånd förmår praktiskt lösa just dessa elementära, dessa mest elementära uppgifter för att upprätthålla samhällslivet. Det praktiska lösandet av dessa mest elementära uppgifter och övervinnandet av de organisatoriska svårigheterna vid de första stegen till socialism utgör nu, på grund av det nuvarande lägets konkreta särdrag och sovjetmaktens existens med dess lagar om jordens socialisering, om arbetarkontroll m m, två sidor av en och samma sak.

För en ordentlig och samvetsgrann räkenskap över pengarna, hushålla sparsamt, slå inte dank, stjäla inte, iaktta den strängaste arbetsdisciplin – just sådana paroller som de revolutionära arbetarna med rätta hånade när bourgeoisin använde dem för att söka maskera sitt herravälde som utsugarklass blir nu sedan bourgeoisin störtats dagens aktuella och viktigaste paroller. Och att dessa paroller omsätts i praktiken av de arbetandes *massa* är å ena sidan den *enda* förutsättningen för att rädda landet, som nästan pinats till döds av det imperialistiska kriget och de imperialistiska rövarna (med Kerenskij i spetsen), medan dessa parollers omsättande i praktiken genom *sovjetmakten*, genom *dess* metoder, på grundval av dess lagar å andra sidan är en nödvändig och *tillräcklig* betingelse för socialismens slutgiltiga seger. Det är just detta som är obegripligt för dem, som föraktfullt avvisar tanken på att ställa sådana ”utslitna” och ”banala” paroller i förgrunden. I ett småbondeland, som först för ett år sedan störtade tsarväldet och för mindre än ett halvt år sedan befriade sig från Kerenskij & Co, finns det givetvis kvar rätt mycken spontan anarkism, vilken förstärkts genom den råhet och förvildning som åtföljer varje långvarigt och reaktionärt krig, och det har skapats en hel del stämningar av förtvivlan och förbittring utan bestämd inriktning. Om man till detta fogar den provokatoriska politik som bourgeoisins lakejer (mensjeviker, högersocialistrevolutionärer m fl) bedriver, så blir det alldeles klart vilka långvariga och ihärdiga ansträngningar som de bästa och mest medvetna arbetarna och bönderna måste uppbjuda för att få till stånd en fullständig omsvängning i massans stämningar och få den att gå över till ett riktigt, regelbundet och disciplinerat

arbete. Endast en sådan övergång, genomförd av den fattiga befolkningssmassan (proletärer och halvproletärer), kan fullborda segern över bourgeoisin och i synnerhet över bondebourgeoisin, som är den mest hårdnackade och talrika.

Den nya fasen i kampen mot bourgeoisin

Bourgeoisin hos oss är besegrad men ännu inte uppryckt med rötterna, inte tillintetgjord och inte ens slutgiltigt slagen. På dagordningen förs därför fram en ny och högre form för kampen mot bourgeoisin, övergången från den tämligen enkla uppgiften att fortsätta exproprieringen av kapitalisterna till den betydligt mer komplicerade och svårare uppgiften att skapa sådana förhållanden att bourgeoisin varken skulle kunna existera eller uppstå på nytt. Det är klart att denna uppgift står på ett oändligt mycket högre plan och att någon socialism inte existerar förrän den blivit löst.

Med de västeuropeiska revolutionerna som måttstock står vi nu ungefär på den nivå som nåddes åren 1793 och 1871. Vi har full rätt att vara stolta över detta och att vi i ett avseende utan tvivel gått något längre: vi har nämligen lagfäst och i hela Ryssland infört den högsta statstypen – sovjetmakten. Men vi kan under inga omständigheter nöja oss med vad vi uppnått, ty vi har endast inlett övergången till socialism men vi har *ännu* inte förverkligat det som är avgörande i *detta* avseende.

Det avgörande är att det organiseras en ytterst sträng och av hela folket utövad registrering och kontroll av produktionen och produktfördelningen. Men på de företag, inom de branscher och områden av ekonomin som vi har tagit från bourgeoisin, har vi *ännu inte* genomfört registrering och kontroll. Och utan detta kan det inte ens bli tal om den andra, lika väsentliga materiella betingelsen för att åstadkomma socialism, nämligen att öka arbetsproduktiviteten i hela landet.

Därför kan uppgiften för innevarande ögonblick inte fastställas med den enkla formeln: att fortsätta offensiven mot kapitalet. Trots att vi otvivelaktigt ännu inte definitivt har slagit kapitalet och det förvisso är nödvändigt att fortsätta offensiven mot denna det arbetande folkets fiende, så vore en sådan definition inte exakt, inte konkret, den skulle inte ta hänsyn till det *egenartade* i den nuvarande situationen då man för en framgångsrik offensiv *i framtiden* bör göra ett ”avbrott” i offensiven *nu*.

Detta kan klargöras genom att jämföra vår ställning i kriget mot kapitalet med ställningen för en segerrik här som t ex tagit ifrån fienden hälften eller två tredjedelar av hans område och är tvungen att göra ett uppehåll i offensiven för att samla krafter, öka förråden av stridsmedel, reparera och stärka förbindelselinjerna, anlägga nya depåer, skaffa fram nya förstärkningar osv. Att under sådana förhållanden avbryta en segerrik härs offensiv är nödvändigt just för att kunna erövra fiendens återstående område, dvs för att nå en fullständig seger. Den som inte förstått att det objektiva läget i nuvarande stund föreskriver oss just ett sådant ”avbrott” i offensiven mot kapitalet, han har inte förstått någonting av den nuvarande politiska situationen.

Givetvis kan man tala om ett ”avbrott” i offensiven mot kapitalet endast inom citationstecken, dvs endast bildligt. I ett vanligt krig kan man utfärda en allmän order om att avbryta offensiven och faktiskt stoppa frammarschen. I kriget mot kapitalet kan man inte avbryta frammarschen och det kan inte bli tal om att vi skall avstå från fortsatt expropriation av kapitalet. Vad det gäller är att flytta *tyngdpunkten* i vårt ekonomiska och politiska arbete. Hittills har åtgärderna för den direkta exproprieringen av expropriatorerna stått *i förgrunden*. Nu är det organisering av registrering och kontroll i företag där kapitalisterna redan har exproprierats och likaså i alla övriga företag som träder *i förgrunden*.

Om vi nu ville fortsätta med att expropriera kapitalet i samma takt som tidigare, skulle vi förmodligen lida nederlag, ty vårt arbete på att organisera den proletära registreringen och kontrollen har som varje tänkande människa kan se tydligt och uppenbart *sackat efter* arbetet på den *direkta* ”exproprieringen av expropriatorerna”. Om vi nu av alla krafter tar itu med att upprätta registrering och kontroll, så kommer vi att kunna lösa denna uppgift, ta igen det försummade och vinna *hela* vårt ”fälttåg” mot kapitalet.

Men är inte ett erkännande av att vi måste ta igen det försummade liktydigt med att erkänna att vi har begått ett fel? Ingalunda. Vi kan åter göra en jämförelse med militära förhållanden. Om man kan slå fienden och driva honom tillbaka enbart med avdelningar av lätta kavalleriet så bör man göra det. Men om detta endast till en viss gräns kan göras med framgång, så är det fullt tänkbart att det sedan visar sig nödvändigt att föra fram tungt artilleri. När vi erkänner att man nu måste ta igen det försummade och föra fram tungt artilleri, erkänner vi inte alls att den segerrika kavalleriattacken varit ett fel.

Bourgeoisins lakejer har ofta förebrått oss för att ha företagit en ”rödgardistisk” attack mot kapitalet. Förebråelsen är absurd och anstår just penningpåsens lakejer. Ty den ”rödgardistiska” attacken mot kapitalet var *på sin tid* ovillkorligen dikterad av omständigheterna: för det första gjorde kapitalet *vid den tiden* väpnat motstånd genom Kerenskij och Krasnov, Savinkov och Gots (Gegetjkori gör också nu sådant motstånd), Dutov och Bogajevskij. Militärt motstånd kan inte slås ned på annat sätt än med militära medel, och rödgardisterna utförde en högst ädel och stor historisk gärning då de befriade de arbetande och utsugna från utsugarnas förtryck.

För det andra skulle vi då inte heller ha kunnat skjuta fram förvaltningsmetoderna i stället för undertryckningsmetoderna i förgrunden av den anledningen, att konsten att styra inte är människorna medfödd utan förvärfvas genom erfarenhet. På den tiden hade vi inte denna erfarenhet. Nu har vi den. För det tredje kunde vi då inte ha några specialister inom vetenskapens och teknikens olika grenar till vårt förfogande, emedan de antingen stred i Bogajevskij & Co:s led eller fortfarande hade möjlighet att prestera ett systematiskt och hårdnackat passivt motstånd genom *sabotage*. Men nu har vi krossat sabotaget. Den ”rödgardistiska” attacken mot kapitalet var framgångsrik, var segerrik, ty vi slog ned såväl kapitalets militära motstånd som dess sabotage.

Betyder det att en ”rödgardistisk” attack mot kapitalet *alltid* och under *alla* omständigheter är på sin plats, att vi *inte* har några andra medel i kampen mot kapitalet? Det skulle vara barnsligt att tänka så. Vi har segrat med hjälp av det lätta kavalleriet men vi har också tungt artilleri. Vi har segrat med undertryckningsmetoderna. Vi skall lära oss segra även med förvaltningsmetoder. Man måste kunna ändra kampmetoderna mot fienden, när förhållandena ändras. Vi kommer inte att för ett ögonblick avstå från att på ”rödgardistisk” sätt undertrycka herrarna Savinkov och Gegetjkori ävensom alla andra kontrarevolutionärer bland godsägarna och bourgeoisin. Men vi kommer inte att vara så dumma att vi fäster huvudvikten vid de ”rödgardistiska” metoderna då den period som krävde rödgardistiska attacker i huvudsak är avslutad (och segerrikt avslutad) och då en epok är inne när den proletära statsmakten bör använda borgerliga specialister för att göra en sådan omplöjning av jorden att ingen bourgeoisin överhuvudtaget skall kunna växa på den.

Detta är en egenartad epok eller rättare sagt ett egenartat utvecklingsskede, och för att definitivt besegra kapitalet måste vi kunna anpassa våra kampformer till detta skedes säregna förhållanden.

Utan specialistledning inom de olika grenarna av vetenskapen, tekniken och den praktiska verksamheten är en övergång till socialism omöjlig, ty socialismen kräver en medveten och massbetonad rörelse mot en högre arbetsproduktivitet än vad kapitalismen kan uppvisa men

på basis av det som kapitalismen uppnått. Socialismen måste genomföra detta *på sitt eget sätt*, med sina egna metoder, konkretare sagt med *sovjet*metoder. Men specialisterna är för det mesta ofrånkomligt borgerliga på grund av hela den samhällsmiljö som gjort dem till specialister. Om vårt proletariat efter makterövringen snabbt skulle ha löst uppgiften att genomföra en av hela folket utövad registrering, kontroll och organisering (vilket var ogörligt till följd av kriget och Rysslands eftersläpning), så skulle vi sedan sabotaget brutits genom den allmänna registreringen och kontrollen också haft de borgerliga specialisterna helt i vår hand. Men på grund av den avsevärda "förseningen" med registreringen och kontrollen överhuvudtaget har vi – fastän vi lyckats bryta sabotaget – *ännu inte* skapat en situation som ställer de borgerliga specialisterna till vår disposition. Massan av sabotörer "tar tjänst", men de bästa organisatorerna och de mest framstående specialisterna kan av staten användas antingen på det gamla, borgerliga sättet (dvs mot hög betalning) eller på det nya, proletära sättet (dvs genom att det skapas ett sådant system av en av hela folket utövad registrering och kontroll nedifrån som oundvikligen och av sig självt skulle inordna specialisterna i vårt arbete och dra dem med i det).

Vi har nu tvingats tillgripa den gamla, borgerliga metoden och gå med på att ge de borgerliga toppspecialisterna en mycket hög betalning för deras "tjänster". Det ser alla som känner till saken, men det är inte alla som tänker sig in i vad denna åtgärd från den proletära statens sida innebär. En sådan åtgärd är självfallet en kompromiss, en avvikelse från Pariskommunens och varje proletär makts principer, vilka kräver att alla löner skall bringas i nivå med genomsnittsarbetarens lön och att karriärism skall bekämpas i handling och inte bara i ord.

Men inte nog därmed. Denna åtgärd är självfallet inte bara en paus – på ett visst område och i en viss grad – i offensiven mot kapitalet (ty kapitalet är inte en summa pengar utan ett bestämt samhälleligt förhållande) utan också *ett steg tillbaka* för vår socialistiska, sovjetiska statsmakt, som från första början proklamerade och bedrev politiken att sänka de höga lönerna till genomsnittsarbetarens nivå.

Det är självklart att bourgeoisins lakejer, särskilt de småskurna i stil med mensjevnikerna, Novaja Zjizn-anhängarna och högersocialistrevolutionärerna, kommer att flina med anledning av att vi erkänner att vi tar ett steg tillbaka. Men det kan vi strunta i. Vi måste studera säregenheterna på den ytterst svåra och nya vägen till socialism, inte skyla över våra fel och svagheter utan bemöda oss om att i tid slutföra det ofullbordade. Att dölja för massorna att det är en avvikelse från kommunens principer att värva borgerliga specialister genom mycket höga löner skulle vara att sänka sig till de borgerliga politikernas nivå och att bedra massorna. Att öppet förklara hur och varför vi har tagit detta steg tillbaka och därefter offentligt diskutera vilka medel som finns för att ta igen det försummade – det betyder att fostra massorna och lära av erfarenheten, att tillsammans med dem lära sig hur socialism skall byggas upp. Det har väl knappast i historien förekommit ett enda segerrikt militärt fälttåg där inte segraren begått enskilda fel, lidit enstaka nederlag och varit tvungen att på ett eller annat sätt och på ett eller annat håll dra sig tillbaka för en tid. Och vårt "fälttåg" mot kapitalismen är miljoner gånger svårare än det svåraste militära fälttåg, och det vore dumt och skamligt att börja jämföra sig över ett enstaka och partiellt återtåg.

Låt oss nu betrakta frågan från den praktiska sidan. Låt oss anta, att Ryska sovjetrepubliken behöver 1 000 förstklassiga forskare och specialister på olika områden av vetenskapen, tekniken och det praktiska arbetet för att leda folkets arbete i syfte att snabbast möjligt återuppbygga ekonomin i landet. Låt oss anta, att vi måste betala en lön på 25 000 rubel om året åt dessa "stjärnor av första ordningen" – de flesta av dem som skriker högst om arbetarnas sedefördärv är naturligtvis själva ytterst fördärvade av borgerliga sedvänjor. Låt oss anta, att denna summa (25 miljoner rubel) måste fördubblas (för utbetalning av premier för särskilt lyckat och snabbt fullgörande av speciellt viktiga organisatorisk-tekniska

uppgifter) eller rent av fyrdubblas (för anställning av några hundra utländska specialister som har större anspråk). Frågan är om man kan anse att en årlig utgift på femtio eller hundra miljoner rubel för reorganisation av folkarbetet i enlighet med vetenskapens och teknikens senaste rön är ett övermåttan högt pris för sovjetrepubliken eller överstiger dess krafter? Naturligtvis inte. De allra flesta medvetna arbetarna och bönderna kommer att godkänna en sådan utgift, ty de vet av det praktiska livet att vi förlorar miljarder genom vår efterblivenhet och att vi *ännu inte* uppnått en sådan grad av organisation, registrering och kontroll som skulle få de borgerliga intellektuella ”stjärnorna” att allmänt och frivilligt delta i *vårt* arbete.

Frågan har givetvis också en annan sida. Höga löner verkar obestriddigen demoraliserande både på sovjetmakten (så mycket mera som det vid den snabba omvälvningen var omöjligt att undgå att ett visst antal äventyrare och skojare anslöt sig till denna makt, vilka tillsammans med en del obegåvade eller samvetslösa kommissarier av olika slag inte har någonting emot att hamna bland ”stjärnorna” – i förskingring av statsmedel) och på arbetarmassan. Men alla tänkande och ärliga arbetare och fattigbönder kommer att vara ense med oss och erkänna att vi inte är i stånd att med en gång frigöra oss från det onda arvet efter kapitalismen, att vi inte kan befria sovjetrepubliken från en ”tribut” på 50 till 100 miljoner rubel (tributen för vår egen eftersläpning då det gäller att organisera en *av hela folket utövad* registrering och kontroll *nedifrån*) på annat sätt än genom att organisera oss, stärka disciplinen bland oss själva, rensa våra led från alla som ”bevarar arvet efter kapitalismen” och ”upprätthåller kapitalistiska traditioner”, dvs från lättingar, parasiter och förskingrare av statsmedel (nu är all jord, alla fabriker, alla järnvägar sovjetrepublikens statsmedel). Om de medvetna föregångsmännen bland arbetare och fattigbönder förmår att med sovjetinstitutionernas hjälp inom ett år organisera och disciplinera sig, rycka upp sig och skapa en stark arbetsdisciplin, så skall vi om ett år kunna göra oss kvitt denna ”tribut”, som man även tidigare kan minska – just i samma mån som arbetsdisciplinen och organisationen vinner framgång bland våra arbetare och bönder. Ju snabbare vi själva, arbetarna och bönderna, tillägnar oss en bättre arbetsdisciplin och en högre arbetsteknik med hjälp av de borgerliga specialisternas kunskaper, desto snabbare kommer vi att befria oss från all slags ”tribut” åt dessa specialister.

Vårt arbete för att under proletariats ledning organisera en av hela folket utövad registrering och kontroll av produktionen och produktfördelningen har i hög grad sackat efter vårt arbete rörande den direkta exproprieringen av expropriatorerna. Detta måste man framför allt ha klart för sig för att förstå det säregna i nuvarande situation och sovjetmaktens härav följande uppgifter. Tyngdpunkten i kampen mot bourgeoisin förskjuts nu till organisation av sådan registrering och kontroll. Endast om man har detta som utgångspunkt kan man på rätt sätt bestämma de närmaste uppgifterna i den ekonomiska och finansiella politiken beträffande bankernas nationalisering, utrikeshandelns monopolisering, statskontroll över penningcirkulationen, införande av en ur proletär synpunkt tillfredsställande förmögenhets- och inkomstskatt samt införande av arbetsplikt.

Beträffande de socialistiska omdaningarna på dessa områden (och det är ytterst viktiga områden) är vi starkt på efterkälken, och det just därför att registreringen och kontrollen överhuvudtaget är bristfälligt organiserade. Denna uppgift tillhör givetvis de allra svåraste, och på grund av det förfall som kriget vållat medger den endast en långsam lösning. Man får emellertid inte glömma att det är just här som bourgeoisin – och i synnerhet den talrika småbourgeoisin och bondebourgeoisin – bjuder oss den allvarligaste striden genom att undergräva den kontroll som håller på att organiseras, genom att underminera exempelvis spannmålsmonopolet och skaffa sig utgångspunkter för spekulation och smyghandel. Det som vi redan förordnat om har vi ännu inte på långt när genomfört i tillräcklig grad, och huvuduppgiften för ögonblicket är just att koncentrera alla ansträngningar på ett sakligt och

praktiskt *förverkligande* av grunderna för de omdaningar som redan blivit lag (men ännu inte verklighet).

För att fortsätta nationaliseringen av bankerna och orubbligt verka för att bankerna förvandlas till knutpunkter för den samhälleliga bokföringen under socialismen gäller det att framför allt och mest av allt uppnå reella framgångar ifråga om att öka antalet folkbanksfilialer, att stimulera insättningarna och göra insättningen och uttagningen av pengar lättare för allmänheten, att göra slut på köerna samt gripa och *skjuta* mutkolvar och skurkar o d. Till en början måste vi genomföra det allra enklaste, organisera det som finns – men göra det ordentligt – och först därefter förbereda mera komplicerade åtgärder.

De statsmonopol som redan införts (på spannmål, läder m m) måste konsolideras och förbättras för att därmed förbereda statsmonopol på utrikeshandeln. Utan ett sådant monopol kommer vi inte att kunna ”friköpa oss” från utländskt kapital genom att betala en ”tribut”. Men möjligheten att bygga upp socialism är helt beroende av vår förmåga att värna vår inre ekonomiska självständighet genom att under en bestämd övergångstid betala viss tribut till utländskt kapital.

Beträffande indrivningen av skatter i allmänhet och förmögenhets- och inkomstskatt i synnerhet har vi också kommit synnerligen starkt på efterkälken. Att bourgeoisin åläggs skadestånd – en åtgärd som i princip är fullt acceptabel och som förtjänar proletariats gillande – visar att vi här fortfarande står närmare erövringsmetoderna (med vilkas hjälp vi erövrade Ryssland från rikemännen åt de fattiga) än förvaltningsmetoderna. Men för att bli starkare och vinna fast fot måste vi övergå till de senare metoderna, vi måste ersätta skadeståndet från bourgeoisin med en ständig och på ett riktigt sätt indriven förmögenhets- och inkomstskatt, som kommer att inbringa den proletära staten mera och som av oss kräver just bättre organisation och bättre registrering och kontroll.

Det faktum att vi har dröjt med att införa arbetsplikt visar än en gång att det just är det förberedande organisationsarbetet som kommer i förgrunden, ett arbete som dels definitivt skall konsolidera det som vi tillkämpat oss, dels är nödvändigt för att förbereda operationen att ”inringa” kapitalet och tvinga det att ”stryka flagg”. Vi borde omedelbart börja införa arbetsplikt men göra det steg för steg och mycket varsamt samt pröva varje steg genom den praktiska erfarenheten och givetvis i första hand införa arbetsplikt *för de rika*. Om vi införde arbetsbok och konsumtionsbok för varje borgare, däribland borgarna på landsbygden, så skulle det bli ett betydelsefullt steg framåt till att helt ”inringa” fienden och till att skapa en verkligheten av hela folket utövad registrering och kontroll av produktionen och produktfördelningen.

Betydelsen av kampen för en av hela folket utövad registrering och kontroll

Staten, som i århundraden varit ett organ för att förtrycka och plundra folket, har lämnat oss i arv ett mycket starkt hat och misstro hos massorna mot allt som har med staten att göra. Att övervinna detta är en mycket svår uppgift som endast sovjetmakten förmår lösa, men också den behöver en avsevärd tid och en kolossal ståndaktighet för att gå i land med det. Detta ”arv” gör sig särskilt starkt gällande i frågan om registrering och kontroll, som blev en huvudfråga för den socialistiska revolutionen dagen efter det att bourgeoisin hade störtats. Det måste ofrånkomligen gå en viss tid innan massorna, som sedan godsägarna och bourgeoisin störtats för första gången kände sig fria, kommer att förstå och *känna* – inte ur böcker utan på grund av sin egen, *sovjetiska* erfarenhet – att de arbetandes makt, de arbetandes frihet *inte* kan hävda sig utan en allsidig, statlig registrering och kontroll av produktionen och produktfördelningen och att utan dem en återgång under kapitalismens ok är *oundviklig*.

Bourgeoisins och särskilt småbourgeoisins alla sedvänjor och traditioner går också stick i stäv mot *statlig* kontroll och upprätthåller den ”heliga privategendomens”, det ”heliga” privatföretagets oantastlighet. Vi ser nu särskilt tydligt hur riktig den marxistiska satsen är att anarkismen och anarkosyndikalismen är *borgerliga* strömningar och i vilken oförsonlig motsättning de står till socialismen, till den proletära diktaturen, till kommunismen. Kampen för att hos massorna inplanta idén om den *sovjetiska* – statliga – kontrollen och registreringen, för att omsätta denna idé i handling, för att bryta med det fördömda förflutna, vilket har vant folk att betrakta anskaffandet av bröd och kläder som en ”privat”-sak samt köp och försäljning som en affär som ”endast angår mig” – just denna kamp är den socialistiska medvetenhetens stora kamp mot den borgerligt anarkistiska spontaniteten, en kamp som har världshistorisk betydelse.

Arbetarkontrollen har införts som lag hos oss, men den har inte mer än nått och jämnt börjat tränga in i livet och inte heller i de breda proletärmassornas medvetande. Att bristande registrering och kontroll av produktionen och produktfördelningen betyder undergång för socialismens groddar, att det innebär förskingring av statsmedel (ty all egendom tillhör staten och staten är just sovjetmakten, det arbetande flertalets makt), att vårdslöshet i registrering och kontroll är ett direkt handtag åt de tyska och ryska kornilovmännen, som kan störta de arbetandes makt *endast* om vi inte förmår bemästra uppgiften med registrering och kontroll och som med hjälp av den samlade bondebourgeoisin, med kadeternas, mensjevikernas och högersocialistrevolutionärernas hjälp ”vaktar” oss och inväntar det rätta ögonblicket – om detta talar vi inte tillräckligt i vår agitation, det tänker de avancerade arbetarna och bönderna inte tillräckligt på, det talar de inte tillräckligt om. Och så länge arbetarkontrollen inte blivit ett faktum, så länge de avancerade arbetarna inte har organiserat och genomfört ett segerrikt och skoningslöst fälttåg mot dem som bryter mot denna kontroll eller ignorerar den är det omöjligt att gå vidare från det första steget (arbetarkontroll) till det andra steget mot socialism, dvs gå över till att reglera produktionen genom arbetarna själva.

Den socialistiska staten kan endast uppstå som ett nät av produktions- och konsumtionskommuner, som noggrant för räkning över sin produktion och sin konsumtion, som bedriver sitt arbete ekonomiskt, oavlatligt höjer arbetsproduktiviteten och på så sätt får möjlighet att förkorta arbetsdagen till sju eller sex timmar per dygn eller ännu mindre. Här kan man inte uppnå någonting utan en ytterst noggrann, av hela folket utövad och allomfattande registrering och kontroll av *spannmålen* och *spannmålsanskaffningen* (och därefter också av alla andra nödvändiga produkter). Kapitalismen har lämnat oss i arv massorganisationer som kan underlätta övergången till en massomfattande registrering och kontroll av produktfördelningen, nämligen konsumentföreningarna. I Ryssland är de svagare utvecklade än i de framskridna länderna men de har i alla fall mer än tio miljoner medlemmar. Det i dagarna utfärdade dekretet om konsumentföreningarna har utomordentlig betydelse och visar åskådligt särdragen i den socialistiska sovjetrepublikens läge och dess uppgifter i innevarande ögonblick.

Dekretet utgör en överenskommelse med de borgerliga kooperativen och de arbetarkooperativ som fortfarande intar den borgerliga ståndpunkten. Överenskommelsen eller kompromissen består för det första i att representanter för nämnda institutioner inte bara deltog i diskussionen om dekretet utan också de facto fick beslutanderätt, eftersom de delar av dekretet som dessa institutioner energiskt opponerade sig mot ströks. För det andra går denna kompromiss i praktiken ut på att sovjetmakten avstod från principen om avgiftsfritt inträde i de kooperativa föreningarna (den enda konsekvent proletära principen) och likaså från principen om att hela befolkningen på vederbörande ort skall omfattas av *en och samma* förening. Med frångående av denna princip, den enda socialistiska, som överensstämmer med uppgiften att avskaffa klasserna, tillerkändes ”arbetarnas kooperativa klassföreningar” (som i

detta fall kallas "klassföreningar" endast därför att de underordnar sig bourgeoisins klass-intressen) rätten att fortfarande bestå. Slutligen mildrades också i betydande grad sovjetmaktens förslag om att fullständigt utesluta bourgeoisin ur de kooperativa föreningarnas styrelser, vilket kom att gälla endast innehavare av privatkapitalistiska handels- och industriföretag.

Om proletariatet hade hunnit att genom sovjetmakten införa registrering och kontroll i hela staten eller åtminstone organisera grundvalarna för en sådan kontroll, så hade det inte varit nödvändigt att gå med på sådana kompromisser. Genom sovjeternas livsmedelsavdelningar, genom sovjeternas försörjningsorgan skulle vi ha sammanslutit befolkningen i en enda, av proletariatet ledd kooperativ organisation utan medverkan av de borgerliga kooperativen, utan eftergifter åt den rent borgerliga princip som föranleder arbetarföreningen att bestå *vid sidan* av den borgerliga *i stället för* att fullständigt underordna denna borgerliga förening under sig genom att sammansmälta båda, *själv helt* överta styrelsen och ta uppsikten av de rikas konsumtion i sina händer.

Genom att sluta denna överenskommelse med de borgerliga kooperativen har sovjetmakten konkret fastställt sina taktiska uppgifter och egenartade aktionsmetoder för innevarande utvecklingskede, nämligen att vi genom att leda de borgerliga elementen, utnyttja dem och göra vissa begränsade eftergifter åt dem skapar förutsättningar för en frammarsch, som kommer att bli långsammare än vi ursprungligen tänkt oss men som samtidigt blir stabilare, solidare tryggar basen och förbindelselinjerna och bättre stärker de erövrade positionerna. Sovjeterna kan (*och måste*) nu mäta sina framgångar i det socialistiska uppbyggnadsarbetet med bl a följande högst klara, enkla och praktiska mått: i hur många byalag (kommuner, orter, stadskvarter osv) och i vilken grad de kooperativa föreningarnas utveckling närmar sig det tillstånd då de omfattar hela befolkningen.

Ökad arbetsproduktivitet

Sedan proletariatet har löst uppgiften att erövra makten och i den mån som uppgiften att expropriera expropriatorerna och slå ner deras motstånd i det viktigaste och huvudsakliga har lösts, träder i varje socialistisk revolution med nödvändighet i förgrunden den grundläggande uppgiften att skapa ett högre samhällsskick än kapitalismen, nämligen att öka arbetsproduktiviteten och i samband därmed (och för detta) säkerställa en högre arbetsorganisation. Vår sovjetmakt befinner sig just i ett sådant läge att den tack vare segrarna över utsugarna – från Kerenskij till Kornilov – fått möjlighet att direkt gripa sig an med denna uppgift, att på allvar ta itu med den. Och här blir det genast klart att medan man kan erövra den centrala statsmakten på några dagar, medan man på några veckor kan slå ned utsugarnas militära motstånd (och sabotage) t o m på olika håll i ett stort land, så kräver uppgiften att öka arbetsproduktiviteten i varje fall flera år för en grundlig lösning (i synnerhet efter ett ohyggligt plågsamt och förhärjande krig). Här är det förvisso objektiva omständigheter som är bestämmande för arbetets långvariga karaktär.

Ökad arbetsproduktivitet kräver framför allt att storindustrins materiella grundval säkerställs: att bränsle- och järnproduktionen, den mekaniska verkstadsindustrin och den kemiska industrin utvecklas. Ryska sovjetrepublikens förhållanden är såtillvida gynnsamma som den – t o m efter Brestfreden – har jättestora tillgångar av malm (i Ural), av bränsle i Västsibirien (stenkol), i Kaukasien och i sydöst (olja) samt i landets centrala del (torv), vidare väldiga rikedomar av skog, vattenkraft, råvaror för den kemiska industrin (Karabugaz) osv. Utvinningen av dessa naturrikedomar med den moderna teknikens metoder kommer att skapa grundvalen för ett enastående framsteg för produktivkrafterna.

En annan förutsättning för högre arbetsproduktivitet är för det första att hela befolkningens bildnings- och kulturnivå höjs. Detta sker nu kolossalt snabbt, vilket personer som är skumögda på grund av borgerlig rutin inte kan se; de kan inte fatta vilken trängtan till ljuset och vilken initiativkraft som nu utvecklas bland folkets "lägre skikt" tack vare sovjetorganisationen. Och för det andra betingas ekonomisk utveckling också av en bättre arbetsdisciplin bland de arbetande människorna, deras arbetsskicklighet och effektivitet, arbetets intensitet och bättre organisation.

I detta avseende ligger saken hos oss särskilt illa, ja rentav hopplöst till, ifall man skall tro personer som låtit sig skrämmas av bourgeoisin eller tjäna den av vinningslystnad. De förstår inte att det inte funnits och inte kan finnas någon revolution där inte anhängarna av det gamla skulle tjuta om förfall, anarki etc. Det är naturligt att det sjuder och jäser både på djupet och på bredden bland massorna som helt nyligen kastat av sig ett otroligt barbariskt ok, att massornas utformning av arbetsdisciplinens nya grundvalar är en mycket lång process som inte ens kunde börja innan den fullständiga segern över godsägarna och bourgeoisin hade vunnits.

Men även om vi inte låter oss påverkas det minsta av den ofta hycklande förtvivlan som sprids av borgarna och borgerliga intellektuella (vilka är förtvivlade över att inte kunna hävda sina gamla privilegier), så får vi ingalunda dölja en sak som uppenbart är av ondo. Vi skall i stället blotta den och skärpa sovjetmetoderna i kampen mot den, ty framgång för socialismen är otänkbar utan att den proletära medvetna disciplinen segrar över den spontana småborgerliga anarkin, som är den verkliga garantin för ett eventuellt återupprättande av kerenskijismen och kornilovismen.

Den mest medvetna förtruppen av Rysslands proletariat har redan ställt sig uppgiften att höja arbetsdisciplinerna. Så har man exempelvis i metallarbetarförbundets centralkommitté och Fackförbundens centralråd börjat utarbeta åtgärder för detta och utkast till dekret. Detta arbete måste stödjas och drivas på av alla krafter. Vi måste ta upp frågan om ackordslön som bör tillämpas och prövas i praktiken. Vi måste ta upp frågan om att tillämpa mångt och mycket som är vetenskapligt och progressivt i Taylorsystemet, om att anpassa arbetslönen till de allmänna produktionsresultaten, respektive järnvägarnas och sjöfartens resultat m m.

Ryssen är en dålig arbetare jämfört med människorna i de utvecklade länderna. Annorlunda kunde det inte heller vara under tsarregimen och medan rester av livegenskapen fanns kvar. Att lära sig arbeta är den uppgift som i hela dess omfattning måste ställas för folket av sovjetmakten. Kapitalismens senaste ord i detta avseende, Taylorsystemet, är – liksom kapitalismens alla framsteg – en av den borgerliga utsugningens raffinerade barbari och en rad storartade vetenskapliga rön när det gäller att analysera de mekaniska rörelserna under arbetet, eliminera överflödiga och oskickliga rörelser, utarbeta riktiga arbetsmetoder, införa de bästa systemen för registrering och kontroll etc. Sovjetrepubliken måste till varje pris överta allt det värdefulla i vetenskapens och teknikens rön på detta område. Möjligheten att förverkliga socialismen kommer att bestämmas just av våra framgångar när det gäller att kombinera sovjetmakten och den sovjetiska förvaltningsorganisationen med kapitalismens senaste framsteg. Man måste i Ryssland organisera studium av och undervisning i Taylorsystemet, en systematisk prövning och anpassning av detta system. Samtidigt som vi strävar efter högre arbetsproduktivitet måste vi ta hänsyn till de drag som utmärker övergångstiden från kapitalism till socialism och som å ena sidan kräver att grundvalar läggs för en socialistiskt organiserad tävlan men å andra sidan kräver användning av tvång, så att inte parollen om proletariatets diktatur besudlas genom att den proletära makten i praktiken råkar i ett geléartat tillstånd.

Organiserandet av tävlan

Till de orimligheter, som bourgeoisin med förkärlek sprider om socialismen, hör påståendet att socialisterna förnekar betydelsen av tävlan. I själva verket är det endast socialismen som för första gången banar väg för en verkligt massomfattande tävlan genom att den avskaffar klasserna och följaktligen också massornas förslavande. Och det är just den sovjetiska organisationsformen som genom att övergå från den borgerliga republikens formella demokrati till de arbetande massornas verkliga deltagande i *förvaltningen* för första gången ställer tävlan på en bred basis. På det politiska området är det avsevärt lättare att göra detta än på det ekonomiska, men för socialismens framgång är just det senare viktigt.

Låt oss ta ett sådant medel att organisera tävlan som offentlighet. Den borgerliga republiken tryggar denna endast formellt och underordnar i verkligheten pressen under kapitalet, roar ”pöbeln” med pikanta politiska bagateller, medan det som sker i verkstäderna, vid handelsavtal, leveranser etc döljs under ”affärshemlighetens” täckmantel som skyddar ”den heliga egendomen”. Sovjetmakten har avskaffat affärshemligheten och har slagit in på en ny väg, men vi har ännu nästan ingenting gjort för att utnyttja offentligheten till förmån för en ekonomisk tävlan. Samtidigt som den heltigenom lögnaktiga och av fräckt förtal drypande borgarpressen skoningslöst undertrycks måste man systematiskt gripa sig an med att skapa en press som inte roar och inte fördummar massorna med politiska pikanterier och struntsaker utan för fram just de alldagliga ekonomiska frågorna till massans bedömande och hjälper den att allvarligt studera dem. Varje fabrik, varje by är en producerande och konsumerande kommun som har rätt och skyldighet att på sitt eget sätt tillämpa de allmänna sovjetförordningarna (”på sitt eget sätt” inte i betydelsen att överträda dem utan i den meningen att det finns olika former att genomföra dem) och på sitt eget sätt lösa problemet med registrering av produktionen och produktfördelningen. Under kapitalismen var detta den enskilde kapitalistens, godsägarens, kulakens ”privatsak”. Under sovjetmakten är det ingen privatsak utan en högst viktig statsangelägenhet.

Vi har ännu nästan inte alls gripit oss an med det väldiga och svåra men också tacksamma arbetet att organisera tävlan mellan kommunerna, att införa redovisningsskyldighet och offentlighet i produktionen av spannmål; kläder m m, att förvandla de torra, döda, byråkratiska räkenskapsrapporterna till levande exempel – fränstötande såväl som tilldragande. Under det kapitalistiska produktionssättet hade det enskilda föredöme som exempelvis en produktionskooperativ förening uppvisade oundvikligt en ytterst begränsad betydelse, och endast personer som hade småborgerliga illusioner kunde drömma om att ”förbättra” kapitalismen genom ärbara institutioners inflytande. Sedan den politiska makten gått över i proletariats händer, sedan expropriatorerna exproprierats ändras saken i grund och – i överensstämmelse med vad framstående socialister många gånger påvisat – kan exemplets makt för första gången utöva påverkan i massomfattning. Mönsterkommunerna måste tjäna och kommer att tjäna som fostrare och lärare, som stimulerande element för eftersläpande kommuner. Pressen måste vara ett verktyg för det socialistiska uppbyggnadsarbetet, måste ge detaljerade meddelanden om mönsterkommunernas framsteg, studera orsakerna till deras framgångar och hushållningsmetoder samt å andra sidan föra upp på ”svarta tavlan” de kommuner, som hårdnackat håller fast vid ”kapitalismens traditioner”, dvs anarki, lättja, oordning och spekulation. I det kapitalistiska samhället var statistiken ett ämne som utslutande var ämbetsmäns eller snäva fackmäns sak. Vi däremot måste föra ut statistiken till massorna, popularisera den så att de arbetande så småningom lär sig att själva förstå och se hur och hur mycket man bör arbeta, hur och hur mycket man kan vila sig, så att en *jämförelse* mellan olika kommuners *arbetsresultat* blir föremål för allmänt intresse och studium, så att de framstående kommunerna genast belönas (genom kortare arbetsdag, genom löneförhöjning,

tilldelning av en större mängd kulturella eller estetiska nyttigheter och värden osv under en viss period).

När en ny klass träder in på historiens scen som ledare och vägvisare för samhället, inträder alltid dels en period av den starkaste ”gungning”, av konvulsioner, kamp och stormar, dels en period av osäkra steg, experiment, vacklan och tvekan ifråga om valet av nya metoder som motsvarar den nya objektiva situationen. Den till undergång dömda feodaladeln tog hämnd på den segerrika bourgeoisin, som trängde undan den, inte bara genom sammansvärjningar, upprors- och restaurationsförsök utan också genom att ösa strömmar av hån över de ”oförskämda uppkomlingarnas” tafatthet, oskicklighet och fel då dessa dristade sig att ta statens ”heliga roder” i sin hand utan att besitta den sekellånga skolning i detta värv som furstarna, baronerna, adelsmännen, aristokraterna hade – på pricken så som herrarn Kornilov och Kerenskij, Gots och Martov, hela denna hjälteskara av borgerliga geschäftmakare eller borgerliga skeptiker idag hämnas på arbetarklassen i Ryssland för dess ”fräcka” försök att ta makten.

Det behövs självfallet inte veckor utan många månader, ja år för att den nya samhällsklassen, som hittills varit förtryckt och förtrampad genom nöd och okunnighet, skall kunna sätta sig in i det nya läget, orientera sig, organisera sitt arbete och föra fram egna organisationer. Det är klart att det parti som leder det revolutionära proletariatet inte har kunnat samla den erfarenhet och den vana som fordras för att genomföra stora, för miljoner och tiotals miljoner medborgare avsedda organisatoriska åtgärder, att omvandlingen av de gamla, nästan uteslutande agitatoriska sedvänjorna är en mycket långvarig sak. Men denna omvandling är inte alls omöjlig, och när vi en gång blir klart medvetna om nödvändigheten att genomföra en ändring och fast beslutna att verkställa den samt oryggligt går fram mot det stora och svåra målet – då kommer vi att förverkliga det. Det råder ingen brist på organisatoriska talanger bland ”folket”, dvs bland arbetarna och de bönder som inte utsuger främmande arbetskraft. Kapitalet förtrampade dem i tusental, ödelade deras begåvning och kastade bort dem. Vi har ännu inte lärt oss att finna dem, uppmuntra dem, ställa dem på fötter och befordra dem. Men vi kommer att lära oss det om vi tar itu med saken med all den revolutionära entusiasm varförutan det inte kan finnas några segerrika revolutioner.

Ingen enda djupgående och mäktig folkrörelse i historien har ägt rum utan att ett smutsigt skum flutit upp, utan att äventyrare, skojare, skrävlar och skrikhalsar klängt sig fast vid de oerfarna banbrytarna, utan att det uppstått ett kaotiskt virrvarr, huvudlöshet, onödigt beskäftighet, utan att enskilda ”ledare” försökt att börja med tjugo ting men inte slutfört ett enda. Låt det borgerliga samhällets mopsar, från Belorussov till Martov, gläfsa och skälla över varje spåna när den stora, gamla skogen fälls. Det är just för att de är mopsar som de skäller på den proletära elefanten. Låt dem skälla. Vi kommer att gå vår egen väg, vi skall försöka att så försiktigt och tålmodigt som möjligt pröva och upptäcka verkliga organisationer, människor med nyktert förstånd och praktisk fyndighet, människor som förenar hängivenhet för socialismen med förmåga att utan rabalder (och trots virrvarret och rabaldret) få till stånd ett fast och endräktigt samarbete mellan ett stort antal människor inom sovjetorganisationens ram. *Endast* sådana personer bör man – sedan de underkastats en tiofaldig prövning – placera på ansvariga poster som ledare för folkarbetet, för förvaltningen, genom att flytta dem från enkla uppgifter till svåra. Det har vi ännu inte lärt oss, men vi skall lära oss det.

”Samstämd organisation” och diktatur

I den resolution, som antogs av den senaste sovjetkongressen (i Moskva), ställs som främsta uppgift för ögonblicket att upprätta en ”samstämd organisation” och höja disciplinen. Alla ”röstar” nu villigt för sådana resolutioner och ”skriver under” dem, men man tänker vanligen inte på att det fordras tvång – och tvång just i diktaturform – för att genomföra dem. Det

skulle vara den största dumhet och den mest absurda utopism att tro att en övergång från kapitalism till socialism vore möjlig utan tvång och diktatur. Marx' teori har för länge sedan och med största bestämdhet uppträtt emot detta småborgerligt demokratiska och anarkistiska nonsens. Och Ryssland åren 1917–18 bekräftar i detta avseende Marx' teori så åskådligt, påtagligt och eftertryckligt att endast hopplöst korkade personer eller sådana som envetet beslutat att vända ryggen åt sanningen ännu kan ta fel i denna fråga. Antingen Kornilovs diktatur (ifall man tar honom som den ryska typen för den borgerlige Cavaignac) eller proletariats diktatur – någon annan utväg *kan det inte ens bli tal om* för ett land, som genomgår en sällsynt snabb utveckling med sällsynt tvära vändningar, under det ohyggliga förfall som detta det kvalfullaste av alla krig medfört. Alla mellanliggande lösningar är antingen bourgeoisins försök att bedra folket – en bourgeois som inte kan säga sanningen, inte kan säga att den behöver Kornilov – eller stupiditet hos de småborgerliga demokraterna – Tjernov, Tsereteli, Martov & Co – med deras pladder om demokratins enhet, demokratins diktatur, en allmändemokratisk front o a nonsens. Den som inte ens av den ryska revolutionens förlopp 1917-18 lärt att mellanliggande lösningar är omöjliga, han är hopplös.

Å andra sidan är det inte svårt att se att vid varje övergång från kapitalism till socialism är en diktatur nödvändig av två huvudorsaker eller i två huvudriktningar. För det första går det inte att besegra och utrota kapitalismen utan att skoningslöst slå ned motståndet från utsugarna, som man inte med en gång kan frånta deras rikedomar, deras företräderna ifråga om organisation och vetande, och som följaktligen under en tämligen lång tidrymd oundvikligt kommer att försöka störta de fattigas förhatliga makt. För det andra är varje stor revolution, och den socialistiska i synnerhet – även om inget yttre krig skulle pågå –, otänkbar utan ett krig inom landet, dvs ett inbördeskrig, vilket innebär ett ännu större förfall än det yttre kriget, innebär tusentals och miljoner fall av vacklan och fanflykt från den ena sidan till den andra, innebär ett tillstånd av största obestämdhet, labilitet och kaos. Och det är givet att det gamla samhällets alla förfallselement, som oundvikligen är ytterst talrika och företrädesvis förknippade med småbourgeoisin (ty varje krig och varje kris ruinerar och ödelägger i första hand den), nödvändigt måste ”träda i dagen” under en så djupgående omvälvning. Men förfallselementen kan *inte* ”träda i dagen” på annat sätt än genom ökade förbrytelser, ligistfasoner, mutor, spekulation och allehanda nidingsdåd. För att komma tillrätta med detta behövs det tid, och *det kan endast göras med järnhand*.

Det har inte funnits en enda stor revolution i historien där inte folket instinktivt känt detta och ådagalagt en välgörande fasthet genom att skjuta på bar gärning ertappade tjuvar. Det var de tidigare revolutionernas olycka att massornas revolutionära entusiasm, som sporrade dem och gav dem styrka att skoningslöst slå ned förfallselementen, inte räckte länge. Den sociala, dvs den klassmässiga orsaken till att massornas revolutionära entusiasm var så labil var svagheten hos proletariats, som ensamt är i stånd att (om det är tillräckligt talrikt, medvetet och disciplinerat) vinna de arbetandes och utsugnas *majoritet* (majoriteten av de fattiga för att tala enklare och populärare) på sin sida och behålla makten länge nog för att fullständigt slå ned såväl alla utsugare som alla förfallselement.

Denna historiska erfarenhet från alla revolutioner, denna världshistoriska – ekonomiska och politiska – lärdom sammanfattades av Marx i en kort, skarp, exakt och markant formel: proletariats diktatur. Och att den ryska revolutionen på ett riktigt sätt gripit sig an med att förverkliga denna världshistoriska uppgift, det har sovjetorganisationens segertåg bland Rysslands alla folk och tungomål *bevisat*. Ty sovjetmakten är ingenting annat än en organisatorisk form för proletariats diktatur utövad av den framskridna klass som lyfter tiotals och åter tiotals miljoner arbetande och utsugna till en ny demokrati, till självständigt deltagande i styrelsen av staten, och dessa tiotals miljoner lär sig av egen erfarenhet att se sin pålitligaste ledare i proletariats disciplinerade och medvetna förtrupp.

Men diktatur är ett stort ord. Och stora ord får man inte strö omkring sig ansvarslost. Diktaturen är en järnhård makt som handlar med revolutionär djärvhet och snabbhet, som är skoningslös vid undertryckandet av såväl utsugare som ligister. Men vår makt är alldeles för mild, den liknar ofta mer gelé än järn. Man får inte för ett ögonblick glömma att det borgerliga och småborgerliga elementet bekämpar sovjetmakten på två sätt: å ena sidan verkar det utifrån, genom herrar Savinkovs, Gots', Gegetjkoris och Kornilovs metoder, genom sammansvärjningar och uppror, genom den smutsiga "ideologiska" återspegligen av allt detta, floderna av lögn och förtal i kadetpressen och högersocialist-revolutionärernas och mensjevnikernas press; å andra sidan verkar detta element inifrån genom att utnyttja varje förfall och varje svaghet för att korrumpera, för att öka disciplinlösheten, vårdslösheten och kaoset. Ju närmare vi kommer det fullständiga militära undertryckandet av bourgeoisin, desto farligare blir det småborgerligt anarkistiska elementet för oss. Och kampen mot detta kan inte föras endast med propaganda och agitation, inte endast genom att organisera tävlan, inte endast genom urval av organisatörer – denna kamp måste föras också genom tvång.

I den mån som styrandet och inte det militära undertryckandet blir statsmaktens huvuduppgift kommer domstolen och inte arkebusering på stället att bli det typiska uttrycket för undertryckandet och tvånget. Också i detta avseende har de revolutionära massorna efter den 25 oktober 1917 beträtt den rätta vägen och bevisat revolutionens livsduglighet genom att de började upprätta egna arbetar- och bondedomstolar redan innan några dekret utfärdats om upplösning av den borgerligt byråkratiska rättsapparaten. Men våra revolutionsdomstolar och folkdomstolar är oerhört, otroligt svaga. Man märker att folket ännu inte definitivt övervunnit uppfattningen om domstolen som någonting byråkratiskt och främmande, en uppfattning som är en följd av godsägarnas och bourgeoisins förtryck. Det fattas alltså ett tillräckligt starkt medvetande om att domstolen är ett organ för att dra med just hela den fattiga befolkningen i statens styrelse (ty rättskipningen är en av statsförvaltningens funktioner), att domstolen är ett *organ* för proletariats och fattigböndernas *makt*, att domstolen är ett verktyg för *fostran till disciplin*. Det fattas ett tillräckligt starkt medvetande om det enkla och uppenbara faktum att om hungern och arbetslösheten är Rysslands största olycka så kan man inte övervinna detta elände med några utbrott av entusiasm, utan endast genom en allsidig, allomfattande, hela folket omfattande organisation och disciplin för att öka produktionen av bröd för människorna och bröd för industrin (bränsle), för att i rätt tid forsla fram och riktigt fördela det; att därför var och en som bryter mot arbetsdisciplinen – likgiltigt vilket företag, vilket hushåll eller vilket arbete det gäller – *bär skulden* för hungerns och arbetslöshetens kval, att man måste kunna finna de skyldiga, ställa dem inför rätta och straffa dem utan förbarmande. Det småborgerliga elementet, som vi nu blir tvungna att föra en ytterst hård kamp emot, tar sig just uttryck i ett svagt medvetande om det ekonomiska och politiska sambandet mellan hungern och arbetslösheten å ena sidan och det allmänna nonchalerandet av organisation och disciplin å den andra; i den fast rotade *småägar*inställningen: jag struntar i allt annat, bara jag kan riva åt mig så mycket som möjligt.

Inom järnvägsväsendet, som väl åskådligast materialiserar de ekonomiska sammanhangen inom den organism som storkapitalismen skapat, framträder kampen mellan det småborgerliga elementets disciplinlöshet och den proletära organisationen särskilt markant. De "förvaltande" elementen levererar sabotörer och mutkolvar i överflöd; de proletära elementens bästa del kämpar för disciplin. Men såväl bland de förra som bland de senare finns det givetvis många vacklande och "svaga" som inte förmår hålla stånd mot spekulationens, mutornas och den personliga fördelens "frestelser", en fördel som vinnas till priset av att hela den apparat skadas av vars riktiga arbete segern över hunger och arbetslöshet är beroende.

Betecknande är den strid som utspann sig på denna mark kring det senaste dekretet om järnvägarnas förvaltning, nämligen om att enskilda ledare skall utrustas med diktatoriska

befogenheter (eller ”oinskränkta” befogenheter). De medvetna (men antagligen till största delen omedvetna) representanterna för den småborgerliga disciplinlösheten ville i den omständigheten att enskilda personer utrustas med ”oinskränkta” (dvs diktatoriska) fullmakter se en avvikelse från kollegialitetens, demokratins och sovjetmaktens principer. Här och var bland vänstersocialistrevolutionärerna utvecklades en direkt busaktig agitation mot dekretet, en agitation som appellerade till de låga instinkterna och till småägardriften att ”riva åt sig”. Frågan har verkligen en väldig betydelse: för det första principiellt om det överhuvudtaget är förenligt med sovjetmaktens grundprinciper att utnämna enskilda personer utrustade med en diktators oinskränkta fullmakter; för det andra i vilket förhållande står detta fall – detta precedensfall, om man så vill – till statsmaktens särskilda uppgifter i nuvarande konkreta situation. Såväl den förra som den senare frågan måste undersökas mycket noga.

Att i de revolutionära rörelsernas historia enskilda personers diktatur mycket ofta gett uttryck åt, burit upp och förmedlat de revolutionära klassernas diktatur, det visar ovedersägliga erfarenheter från historien. Enskilda personers diktatur var utan tvivel förenlig med borgerlig demokrati. Men de borgerliga mästrarna av sovjetmakten och likaså deras småborgerliga eftersägare ådagalägger på denna punkt en viss fingerfärdighet. Å ena sidan förklarar de att sovjetmakten helt enkelt är någonting absurt, anarkistiskt och barbariskt och kringgår omsorgsfullt alla våra historiska paralleller och teoretiska bevis för att sovjeterna är demokratins högsta form, ja rentav något mer: början till demokratins socialistiska form. Å andra sidan kräver de av oss en högre demokrati än den borgerliga och säger: med er bolsjevikiska (dvs inte borgerliga *utan socialistiska*) sovjetdemokrati är en personlig diktatur absolut oförenlig.

Ett uruselt resonemang. Om vi inte är anarkister, måste vi erkänna att staten, *dvs tvång*, är en nödvändighet för övergången från kapitalism till socialism. Tvångets form bestäms av den ifrågavarande revolutionära klassens utvecklingsgrad, vidare av sådana särskilda omständigheter som exempelvis arvet efter ett långt och reaktionärt krig samt av formerna för bourgeoisins och småbourgeoisins motstånd. Därför finns det absolut *ingen* principiell motsättning mellan sovjetdemokratin (*dvs* den socialistiska demokratin) och användningen av enskilda personers diktatoriska makt. Skillnaden mellan den proletära och den borgerliga diktaturen består i att den förra riktar sina slag mot den utsugande minoriteten till förmån för den utsugna majoriteten och vidare i att den förra förverkligas – *även genom enskilda personer* – inte endast av de arbetandes och utsugnas massor utan också av organisationer, som är uppbyggda på ett sådant sätt, att de skall lyfta just dessa massor till konstruktivt arbete som historiens skapare (sovjetorganisationerna tillhör detta slag av organisationer).

Om den andra frågan, betydelsen av just enskilda personers diktatoriska makt med hänsyn till den nuvarande situationens specifika uppgifter, bör det sägas att varje maskinell storindustri – dvs just socialismens materiella produktionskälla och fundament – kräver en absolut och strikt *viljeenhet*, som leder det gemensamma arbetet av hundratals, tusentals och tiotusentals människor. Tekniskt såväl som ekonomiskt och historiskt är denna nödvändighet uppenbar, och alla som reflekterat över socialism har alltid beaktat den som en förutsättning för socialism. Men hur kan denna strikta viljeenhet uppnås? Genom att de tusendes vilja underordnas en persons vilja.

Om en idealisk medvetenhet och disciplin råder bland dem som deltar i det gemensamma arbetet kan detta underordnande mera likna en dirigents smidiga ledning. Det kan anta skarpa diktatoriska former om den idealiska disciplinen och medvetenheten saknas. Men hur det än må vara så är ett *ovillkorligt underordnande* under en enda vilja absolut nödvändigt för att de arbetsprocesser som organiseras enligt den maskinella storindustrins typ skall ha framgång. För järnvägarna är det dubbelt och tredubbelt nödvändigt. Och denna övergång från en politisk uppgift till en annan, som *till det yttre* inte alls liknar den första, utgör det originella i

nuvarande situation. Revolutionen har helt nyligen krossat de urgamla, oerhört starka och tunga fjättrar som massorna under knutpiskans tvång underkastat sig. Så var det igår. Men idag kräver samma revolution – just för dess utveckling och stärkande, just i socialismens intresse – att massorna *ovillkorligen underordnar sig viljeenheten* hos arbetsprocessens ledare. Det är klart att en sådan övergång är otänkbar med en gång. Det är klart att den kan genomföras endast till priset av de kraftigaste stötar, konvulsioner och återfall i det gamla, den väldigaste anspänning av energin hos den proletära förtruppen som leder folket fram mot det nya. Detta betänker inte de som deltar i det kälkborgerliga hysteriet i Novaja Zjizn, Vperjod, Delo Naroda och Nasj Vek.

Ta mentaliteten hos en vanlig genomsnittsrepresentant för den arbetande och utsugna massan och jämför den med de objektiva, materiella förhållandena i det samhälle där han lever. Före Oktoberrevolutionen hade han *inte* sett ett enda exempel på att de besittande, utsugande klasserna hade gjort ett reellt offer, hade avstått från någonting till hans förmån. Han hade *ännu* inte sett att man hade gett honom den så många gånger utlovade jorden och friheten och skänkt honom fred, att man hade gjort avkall på ”stormaktsställningens” intressen och motsvarande hemliga fördrag, avstått från kapital och profiler. Det fick han se först *efter* den 25 oktober 1917 då han själv tog det med våld och likaså med våld måste försvara det han tagit mot Kerenskij, Gots, Gegetjkori, Dutov, Kornilov och deras anhängare. Det är klart att hela hans uppmärksamhet, alla hans tankar, alla hans själskrafter under en viss tid helt är inriktade på att få andas ut, räta på sig, röra på sig och ta åt sig av livets goda som hade förvägrats honom av de nu störtade utsugarna men som idag ligger framför honom och kan tas. Det är klart att det behövs en viss tid för att en vanlig representant för massan inte bara skall se och förstå utan också känna att man inte helt enkelt får ”ta”, roffa åt sig, rycka till sig, att detta leder till ökat förfall, till undergång, till att Kornilov & Co kommer tillbaka. Denna förändring i den enkla arbetande massans levnadsförhållanden (och följaktligen också i mentaliteten) har ännu bara börjat. Och hela vår uppgift, uppgiften för kommunistiska (bolsjevikiska) partiet som är den medvetna förespråkaren för de utsugnas strävan efter frigörelse, består i att inse denna vändpunkt, att uppfatta dess nödvändighet och ställa sig i spetsen för den utmattade massan som trött söker efter en utväg, att leda in den på den rätta vägen, vägen till arbetsdisciplin, till att samordna mötenas uppgifter *beträffande* arbetsförhållandena med uppgifterna att ovillkorligen underordna sig sovjetledarens, diktatorns vilja *under* arbetet.

Borgarna, mensjevikerna, Novaja Zjizn-anhängarna, som endast ser kaos, virrvarr och utbrott av småägaregoism, skrattar åt ”mötesmanin” eller fräser oftare ilsket över den. Men hölls inte möten, skulle de förtrycktas massa aldrig kunna gå över från den av utsugarna påtvingade disciplinen till en medveten och frivillig disciplin. Att hålla möten innebär just verklig demokrati för de arbetande, det betyder att de rätar på ryggen och vaknar till nytt liv, det är deras första steg på det fält som de själva rensat från slödder (utsugare, imperialister, godsägare, kapitalister) och som de själva vill lära sig inrätta på sitt eget sätt, för sig själva, enligt sin egen makts, *sovjet*maktens principer och inte enligt en främmande makts, herrskapsmaktens, den borgerliga maktens principer. Vad som behövdes var just de arbetandes seger över utsugarna i oktober och ett helt historiskt skede då de arbetande själva till en början diskuterade de nya levnadsförhållandena och de nya uppgifterna för att det skulle bli möjligt att företa en hållbar övergång till högre former för arbetsdisciplin, för att de arbetande medvetet skulle tillägna sig iden om den proletära diktaturens nödvändighet och under arbetstiden oförbehållsamt underordna sig enmansbesluten av sovjetmaktens representanter.

Denna övergång har nu börjat.

Vi har framgångsrikt löst revolutionens första uppgift; vi har sett hur de arbetande massorna själva skapat huvudbetingelsen för dess framgång, samlingen av deras bemödanden mot

utsugarna för att störta dem. Sådana etapper som oktober 1905, februari och oktober 1917 har världshistorisk betydelse.

Vi har framgångsrikt löst revolutionens andra uppgift: att väcka och höja just de ”lägre” samhällsskikten som utsugarna stött ned och som först efter den 25 oktober 1917 fick full frihet att störta dessa, att börja orientera sig och inrätta sig på sitt eget sätt. Att få den mest förtryckta och kuvade, den minst skolade massan av arbetande att hålla diskussionsmöten, gå över på bolsjevikernas sida och överallt bygga upp sin egen sovjetorganisation – det var revolutionens andra stora etapp.

Nu börjar den tredje etappen. Vi måste förankra det som vi själva erövrat, som vi själva förordnat och lagfäst, som vi diskuterat och utstakat – det måste vi förankra i den *dagliga arbetsdisciplinens* fasta former. Det är den svåraste men också den tacksammaste uppgiften, ty endast om den löses kommer vi att få socialistiska förhållanden. Vi måste lära oss att förena de arbetande massornas stormande mötesdemokrati, som likt en vårfloed strömmar över alla bräddar, med en *järnfast* disciplin under arbetstid, med ett *ovillkorligt underordnande* under en persons, sovjetledarens, vilja under arbetstid.

Det har vi ännu inte lärt oss.

Det kommer vi att lära oss.

I går hotades vi av den borgerliga utsugningens restauration, personifierad av Kornilov, Gots, Dutov, Gegetjkorj, Bogajevskij och deras anhängare. Dem har vi besekrat. Denna restauration, just samma restauration, hotar oss idag i en annan form, i form av det småborgerliga elementets disciplinlöshet och anarki, av småägarens ”det rör mig inte”, i form av de dagliga, små men så mycket mer talrika angrepp och överfall som detta element utsätter den proletära disciplinen för. Detta av småborgerlig anarki präglade element måste vi besegra, och vi kommer att besegra det.

Sovjetorganisationens utveckling

Den socialistiska karaktären hos sovjetdemokratin, dvs den *proletära* demokratin, i dess konkreta, givna tillämpning består för det första i att det är de arbetande och utsugna massorna som väljer medan bourgeoisin är utesluten från valet; för det andra i att alla slags byråkratiska formaliteter och inskränkningar vid valen faller bort och att massorna själva fastställer hur och när valen skall hållas och att full frihet att återkalla de valda ombuden råder; för det tredje i att det skapas den bästa möjliga massorganisation av de arbetandes förtrupp, det storindustriella proletariatet, genom vilken detta får möjlighet att leda de utsugnas bredaste massor, dra dem med till självständigt politiskt liv och fostra dem politiskt enligt deras egen erfarenhet, att man alltså för första gången tar itu med att verkligen *hela* befolkningen skall lära sig styra och börja styra.

Detta är de viktigaste kännetecknen på den demokrati som tillämpas i Ryssland. Den är en högre *typ* av demokrati som innebär en brytning med den borgerliga förvrängningen av demokratin, en övergång till den socialistiska demokratin och till förhållanden som gör det möjligt att staten börjar dö bort.

Det småborgerliga desorganisationselementet (som i en eller annan grad *oundvikligt* kommer att ge sig tillkänna i *varje* proletär revolution och särskilt starkt framträder i vår revolution på grund av landets småborgerliga karaktär, dess eftersläpning och följderna av det reaktionära kriget) kan självfallet inte undgå att sätta sin prägel även på sovjeterna.

Vi måste outtröttligt arbeta på att utveckla sovjeternas och sovjetmaktens organisation. Det finns en småborgerlig tendens till att göra sovjeternas medlemmar till ”parlamentariker” eller

också till byråkrater. Detta måste bekämpas genom att sovjeternas *alla* medlemmar dras med i den praktiska förvaltningsverksamheten. Sovjeternas avdelningar förvandlas på många ställen till organ som undan för undan smälter samman med kommissariatet. Vårt mål är att dra med *hela den fattiga befolkningen* i den praktiska förvaltningsverksamheten, och alla slags åtgärder för att åstadkomma detta – ju mer olikartade, desto bättre – måste omsorgsfullt registreras, studeras, systematiseras och prövas genom en bredare erfarenhet och fastställas i lag. Vårt mål är att *varje* arbetande sedan han fullgjort sitt 8-timmars ”värv” i produktionsarbetet skall fullgöra statliga skyldigheter *utan ersättning*. Det är särskilt svårt att gå över till detta, men endast denna övergång är en garanti för socialismens slutgiltiga konsolidering. Det nya och svåra i denna förändring utlöser givetvis en mängd s a s trevande åtgärder samt en mängd fel och vinglerier – utan detta kan det inte bli någon stark frammarsch. Orsaken till att den nuvarande situationen förefaller egendomlig för många som vill betrakta sig som socialister är att folk vant sig vid att abstrakt sätta kapitalism i motsats till socialism och endast djupsinnigt satt in ordet ”språng” mellan de båda uttrycken (en del som erinrade sig brottstycken av vad de läst hos Engels tillade ännu djupsinnigare ”språng ur nödvändighetens rike in i frihetens”). De flesta så kallade socialister, som ”läst i böcker” om socialismen men aldrig på allvar trängt in i saken, förmår inte fatta att socialismens läromästare med ”språng” menade vändpunkter i världshistorisk skala och att sådana språng omfattar perioder på tio och även flera år. Det är naturligt, att beryktade ”intellektuella” under sådana tider levererar en ändlös mängd gråterskor till den avlidnes bår: den ena begråter konstituerande församlingen, den andra den borgerliga disciplinen, den tredje det kapitalistiska systemet, den fjärde den kultiverade godsägaren, den femte den imperialistiska stormaktsställningen och så vidare i det oändliga.

Det verkligt intressanta i en epok av stora språng är att den stora mängden spillror av det gamla, som ibland hopar sig snabbare än det nys groddar (vilka inte alltid genast kommer till synes), kräver förmåga att skilja ut det väsentligaste i utvecklingens linje eller kedja. Det förekommer historiska ögonblick då det viktigaste för revolutionens framgång är att så många spillror som möjligt hopas, dvs att så många gamla inrättningar som möjligt sprängs; det förekommer ögonblick då man sprängt tillräckligt och det ”prosaiska” (för den småborgerliga revolutionären ”tråkiga”) arbetet att rensa marken från spillror sätts på dagordningen; det förekommer ögonblick då det viktigaste är att omsorgsfullt vårda det nys groddar som spirar fram under spillrorna på den jord som ännu inte är rengjord från bråten.

Det räcker inte med att vara revolutionär och anhängare av socialismen eller kommunist i allmänhet. Man måste förstå att i varje särskilt ögonblick finna den speciella länk i kedjan som man av alla krafter måste gripa tag i för att kunna hålla fast hela kedjan och grundligt förbereda övergången till nästa länk. Länkarnas ordning, deras form, deras sammankoppling, det sätt varpå de skiljer sig från varandra i de historiska händelsernas kedja är inte någonting så enkelt och simpelt som i en vanlig kedja, gjord av en smed.

Kampen mot den byråkratiska förvrängningen av sovjetorganisationen säkras genom fastheten i sovjeternas förbindelse med ”folket”, dvs de arbetande och utsugna, genom smidigheten och elasticiteten i denna förbindelse. Inte ens i världens mest demokratiska kapitalistiska republik betraktas det borgerliga parlamentet av de fattiga som deras ”egen” institution. Sovjeterna däremot är för massan av arbetare och bönder deras ”egna” och inte någonting främmande. Våra dagars ”socialdemokrater” av Scheidemanns eller, vad som är nästan detsamma, Martovs kulör har en likadan avsmak för sovjeterna och känner sig lika dragna till ett anständigt borgerligt parlament eller en konstituerande församling som Turgenev för 60 år sedan kände sig dragen till en moderat monarkisk författning med privilegier för adeln och som Dobroljubovs och Tjernysjevskijs bondedemokrati var honom motbjudande.

Det är just sovjeternas nära samband med det arbetande "folket" som skapar de särskilda former för återkallande och för annan kontroll nedifrån som nu särskilt enträget måste utvecklas. Största sympati och största stöd förtjänar exempelvis folkbildningsråden som periodiska konferenser med sovjetväljare och deras delegerade för att dryfta och övervaka sovjetmyndigheternas verksamhet på detta område. Ingenting vore dummare än att förvandla sovjeterna till något stelnat och självtillräckligt. Ju beslutsammare vi nu måste gå in för en skoningslöst fast makt, för enskilda personers diktatur *rörande bestämda arbetsprocesser*, i bestämda moment av de *rent verkställande* funktionerna, desto mer mångskiftande måste formerna och metoderna för kontrollen nedifrån vara för att man skall kunna eliminera varje spår av möjlighet att vanställa sovjetmakten, för att man oavslåttligt och outröttligt skall kunna rensa bort byråkratins ogräs.

Sammanfattning

En utomordentligt tung, svår och farlig situation i internationellt avseende; nödvändigheten av att manövrera och retirera; en period av väntan på nya revolutionsutbrott, en revolution som smärtsamt sakta mognar i väst; inom landet en period av långsamt uppbyggande och skoningslös "uppstramning", av lång och hårdnackad kamp för sträng proletär disciplin och mot hotet från det småborgerliga elementets disciplinlöshet och anarki – detta är i korthet särdragen hos det speciella skede av den socialistiska revolutionen som vi nu upplever. Det är den länk i den historiska händelsekedjan som vi nu med all kraft måste gripa tag i för att vara uppgiften vuxen, tills stunden kommer för övergång till nästa länk som fascinerar genom sin säregna glans, glansen från den internationella proletära revolutionens segrar.

Försök sammanställa det vanliga, gängse begreppet "revolutionär" med de paroller som följer av det nuvarande skedets säregenheter: att manövrera, retirera, avvakta, långsamt bygga upp, skoningslöst strama upp, strängt disciplinera, gå tillrätta med disciplinlösheten ... Är det så underligt att en del "revolutionärer" grips av ädel harm när de hör detta och börjar "dundra" mot oss för att vi har glömt Oktoberrevolutionens traditioner, för kompromissande med borgerliga specialister och kompromisser med bourgeoisin samt beskyller oss för småborgerlighet, reformism med mera sådant?

Olyckan med dessa kvasirevolutionärer är att även de av dem som har de allra bästa motiv och utmärker sig för obestridlig hängivenhet för socialismens sak inte förstår det egenartade och särskilt "obehagliga" tillstånd som det genom det reaktionära och olyckliga kriget utpinade, efterblivna landet oundvikligt måste gå igenom, då det började den socialistiska revolutionen långt tidigare än de mera framskridna länderna; olyckan med dem är att de inte har tillräcklig uthållighet i den svåra övergångens svåra stunder. Det är naturligt att vänster-socialistrevolutionärernas parti bedriver en sådan "officiell" opposition mot vårt parti. Personliga undantag bland grupp- och klasstyperna finns naturligtvis och kommer alltid att finnas. Men de sociala typerna blir kvar. I ett land där småägarna bland befolkningen har en oerhörd övervikt över den rent proletära delen kommer skillnaden mellan den proletära och den småborgerliga revolutionären ofrånkomligt att framträda, tidvis i skarpt utpräglad form. Den småborgerliga revolutionären tvekar och vacklar vid varje omslag i händelseutvecklingen. Han är en glödande revolutionär i mars 1917, lovprisar "koalitionen" i maj, hatar bolsjevikerna (eller gråter över deras "äventyrlighet") i juli, tar ängsligt avstånd från dem i slutet av oktober, stöder dem i december, och i mars och april 1918 slutligen rynkar dessa typer ofta föraktligt på näsan och säger: "Jag hör inte till dem som sjunger lovsånger över det 'organiska' arbetet, praktikismen och successiviteten."

Det sociala ursprunget till sådana typer är småägaren, som till följd av krigets färd, den plötsliga ruinen, svältens och förfallets oerhörda kval blivit desperat, som hysteriskt rusar än hit och än dit, söker en utväg till räddning, vacklar mellan förtroende till och stöd åt

proletariatet å ena sidan och anfall av förtvivlan å den andra. Man måste klart förstå och fast inpräglad hos sig att ingen socialism kan byggas upp på en sådan social basis. Endast en klass som utan vacklan går sin väg framåt, som inte tappar modet och inte råkar i förtvivlan ens vid de svåraste, besvärligaste och farligaste etapperna kan leda de arbetande och utsugna massorna. Vi behöver inga hysteriska utbrott. Vi behöver den taktfasta marschen av proletariatets järnhårda bataljoner.

Skrivet mellan den 13 och 26 april 1918

Publicerat i *Pravda* nr 83 och bilagan till *Izvestija VTsIK* nr 85, den 28 april 1918

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 36, s 165-208